

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України
Департамент агропромислового розвитку Херсонської обласної державної
адміністрації
Спілка економістів України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Полтавська державна аграрна академія
Херсонський державний університет Факультет економіки і менеджменту
Новокаховський гуманітарний інститут Київського університету
«Україна»
Каховський державний агротехнологічний коледж**

IV Всеукраїнська науково-практична Інтернет- конференції

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
АГРАРНОЇ СФЕРИ: ОБЛІК, АУДИТ ТА
ФІНАНСУВАННЯ**

25-26 листопада 2015 року

**м. Херсон
2015**

«Актуальні аспекти розвитку підприємств аграрної сфери: облік, аудит та фінансування» (Херсон, 25-26 листопада 2015 року): Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет- конференції, – Херсон: РВВЦ „Колос”, 2015. – 432с.

*Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
(протокол №3 від 09.12.2015 р.)*

Матеріали конференції спрямовані на науковий пошук, узагальнення та розроблення рекомендацій щодо можливих шляхів вирішення основних проблем розвитку обліку, аудиту та фінансування підприємств аграрної сфери.

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Базалій Валерій Васильович, ректор ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.с.-г.н., професор;

Кирилов Юрій Євгенович, проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «Херсонський ДАУ», к.е.н., доцент;

Савченко Олександр Григорович, декан економічного факультету ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.ф.-м.н., професор;

Танклевська Наталія Станіславівна, професор кафедри обліку і аудиту та фінансів ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.е.н., професор;

Морозов Роман Володимирович, професор кафедри обліку і аудиту та фінансів ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.е.н., професор;

Мохненко Андрій Сергійович, завідувач кафедри економіки підприємства Херсонського державного університету, д.е.н., професор;

Плаксієнко Валерій Якович, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Полтавської державної аграрної академії, д.е.н., професор;

Мармуль Лариса Олександрівна, завідувач кафедри економічної теорії та фінансово – економічної безпеки Одеської національної академії харчових технологій, д.е.н., професор;

Сакун Аліна Жоржовна, завідувач кафедри обліку і аудиту та фінансів ДВНЗ «Херсонський ДАУ», к.е.н., доцент;

Скрипник Світлана Валентинівна, доцент кафедри обліку і аудиту та фінансів ДВНЗ «Херсонський ДАУ», к.е.н., доцент.

Корчагіна Віта Григорівна, проректор з наукової роботи Новокаховського гуманітарного інституту Київського університету «Україна», к.е.н., доцент;

Шевчук Анжела Василівна, голова циклової комісії обліково–економічних дисциплін Каховського державного агротехнологічного коледжу, викладач – методист.

Напрями конференції:

- 1.Актуальні проблеми теорії та практики організації обліку, аудиту і контролю діяльності аграрних підприємств.**
- 2.Проблеми і перспективи застосування МСФЗ і МСА підприємствами аграрного сектору.**
- 3.Тенденції та пріоритети оподаткування діяльності суб'єктів господарювання.**
- 4.Теоретичні та практичні аспекти функціонування фінансового механізму економічних систем.**
- 5. Перспективи розвитку бізнес – середовища в аграрному секторі.**

Тексти матеріалів тез подані в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори.

**@ Херсонський державний
аграрний університет, 2015**

ЗМІСТ

Мармуль Л.О. Інформаційно-облікове забезпечення виробничої діяльності аграрних підприємств	16
Марченко О.А. Інноваційна направленість та спеціалізація туристичних підприємств та їх об'єднань у Запорізькій області	18
Мохненко А.С. Аудит діяльності підприємств	20
Осадча Н.В., Галясовська О.В. Проблемні аспекти антидемпінгових розслідувань в Україні як інструмент торгівельного захисту	23
Перевозова І.В. Вплив динаміки цін на ринку нафтопродуктів на розвиток конкурентноспроможності національного АПК	26
Плаксієнко В.Я., Пилипенко К.А. Механізми удосконалення продовольчої безпеки на регіональному рівні	28
Руснак А.В. Критерії та індикатори оцінки регіональної ефективності сталого розвитку сільських територій	30
Танклевська Н.С., Синенко О.О. Проблеми формування фінансового механізму сільськогосподарських підприємств	34
Аббасов Р.А., Танклевська Н.С., Перспективи розвитку птахівництва в Україні	36
Авраменко Г.М., Пристемський О.С. Теоретичні проблеми обліку виробничих запасів	38
Алексєєнко О.О., Собченко А.М. Економічний зміст розрахунків з оплати праці та структура фонду оплати праці	40
Бабенко Л.В., Мельничук М. Фінансова стійкість банківської системи України: стан та перспективи	42
Базілева Н.О., Собченко А.М.	45

Методика складання й порядок подання фінансової звітності бюджетної установи

Баран А.С., Іванова Л.В. 47

Організаційні основи запровадження системи податкового планування на підприємстві

Бартульова О.О., Корчагіна В.Г. 50

Аграрний сектор економіки України: напрями подальшого розвитку

Берегова В.В. 53

Фінансове забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств

Білошкурєнко Н.І., Танклевська Н.С. 56

Стан та перспективи розвитку малого бізнесу в аграрному секторі економіки України

Бойко М.С., Скрипник С.В. 58

Економічна сутність збутової політики

Боліла С.Ю. 60

Агротуристична діяльність як фактор розвитку сільських територій

Борзда М.С., Минкіна Г.О. 63

Підвищення рівня економічної безпеки суб'єктів аграрної сфери

Боровік Л.В. 66

Напрями покращення сільського господарства регіонів причорноморського економічного району України

Бритвенко С.В., Рунчева Н. В. 68

Стратегічний маркетинг ринку масложирової продукції в Україні

Булгаков О. С., Романченко Ю. О. 71

Калькулювання собівартості продукції

Бурмецька К.В., Подаков Є. С. 72

Шляхи удосконалення обліку розрахунків з бюджетом для аграрних підприємств

Веремеєнко М. І., Ковальов В.В. 76

Особливості реалізації амортизаційної політики в Україні

Вермієнко Т.Г. 78

Управління прибутком аграрних підприємств

Вініченко Л.І. Роль малого бізнесу у формуванні ринкової економіки України	80
Волкова К.В., Скрипник С.В. Управлінський аспект обліку виробництва продукції рослинництва	83
Гаран О.С., Пристемський О.С. Шляхи удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками	85
Герасименко Н.В., Мельник В.М. Фактори, які провокують платників до ухилення від сплати податків	87
Гогішвілі В., Нікітенко К.С. Тенденції розвитку сільського господарства в Україні та світі	89
Городецька В., Морозов Р.В. Шляхи погашення дебіторської заборгованості аграрних підприємств	91
Голубенко Ю.А., Скрипник С.В. Місце договірних зобов'язань в системі обліку	93
Грицай А., Сакун А.Ж. Підходи до трактування договірних зобов'язань підприємств	95
Гродська А.С., Собченко А.М. Організація обліку дебіторської заборгованості та управління її розмірами на підприємстві	98
Губар О.В., Морозов Р.В. Організація обліку і аудиту фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств	101
Губа М.І. Трансформація внутрішнього продовольчого ринку в умовах розвитку зовнішньої торгівлі	103
Гуман А.М., Морозов Р.В. Сутність оплати праці та пов'язаних з нею розрахунків в сучасних умовах господарювання	106
Гулик І.В., Скрипник С.В. Місце бухгалтерського обліку на сучасному етапі розвитку економіки	109
Дзеверіна К.Б., Пилипенко К.А. Порядок складання та подання звітності щодо запасів підприємства	111

Драганова Е.М., Колесник Н.В.	115
Особливості бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості на сучасних підприємствах	
Єретик В.О., Пилипенко К.А.	117
Документальне забезпечення розрахунків з постачальниками і підрядниками	
Єрохіна Д.С., Круковська О.В.	120
Особливості методики обліку витрат та виходу	продукції
рослинництва	
Захарченко О.О., Скрипник С.В.	122
Застосування бенчмаркінгу в системі управлінського обліку	
Землянухіна О.О., Подаков Є. С.	125
Організація обліку фінансових результатів на підприємствах аграрного сектора економіки	
Здоровець М., Сакун А.Ж.	128
Управління кредиторською заборгованістю	
Зябо О.В., Танклевська Н.С.	130
Новорічні подарунки: облік та оподаткування	
Ільченко Ю. Ю., Ковальов В.В.	132
Політика ціноутворення на підприємстві	
Каленик В.О., Морозов Р.В.	134
Використання комп'ютерних технологій в удосконаленні аналізу доходів і фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств	
Камінська А.А., Вермієнко Т.Г.	137
Управління фінансовим станом сільськогосподарських підприємств	
Карпенко І.М., Круковська О.В.	139
Проблемні умови нарахування, сплати та відображення військового збору в обліку	
Карташова О.Г.	141
Актуальні проблеми управління корпоративними витратами підприємств	
Катасонова Л.В., Шепель І.В.	144
Формування облікової політики та врахування факторів, що впливають на її ефективність	

Клименко А.Д., Клименко А.А. Основні стратегії розвитку АПК	147
Кобзарь О.А., Шепель І.В. Розвиток податку на додану вартість в Україні	150
Коваль Д.О., Скрипник С.В. Проблеми ведення обліку та складання звітності суб'єктами малого підприємництва в сучасних українських реаліях	155
Коваль С.В. Інституційні засади забезпечення бухгалтерського обліку в Україні та напрями їх удосконалення	157
Ковальов Д.В. Ефективність формування фінансових результатів великих та середніх підприємств Херсонської області	160
Ковальова А.О., Морозов Р.В. Теоретичні основи формування механізму фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств	163
Ковальова В. В., Пристемський О. С. Інформаційне забезпечення аналізу власного капіталу підприємства	166
Ковальова О.В., Іванова Л.В. Політика управління фінансовими ризиками	168
Ковальова Є.В., Пристемський О.С. Грошові кошти та їх еквіваленти в бюджетному обліку	170
Ковальська Т.О., Пристемський О.С. Шляхи удосконалення організації обліку на підприємствах АПК	172
Ковач І., Сакун А.Ж. Оцінка товарних запасів аграрних підприємств	174
Ковтун А.П., Ковтун В.А. Особливості обліку справедливої вартості біологічних активів	176
Козленко Ю.В., Тютюнник С. В. Основні елементи облікової політики щодо виробництва продукції рослинництва	178
Козубенко Т.А., Петренко В.С. Рефінансування комерційних банків	182

Корчагіна В.Г.	154
Взаємодія фінансового та податкового обліку при обчисленні податку на прибуток	
Котова Х.В., Шепель І.В.	188
Класифікація поточних зобов'язань у різних країнах	
Кравчук А.Ф., Іванова Л.В.	191
Зарубіжний досвід організації обліку оплати праці: особливості та можливості застосування	
Красота О.Г.	193
Податок на додану вартість: режими відшкодування	
Куліш В.Ю., Минкіна Г.О.	196
Управління кредитними ризиками аграрних підприємств	
Купрієнко О. М., Левченко З. М.	199
Організація роботи підприємства при обмеженні готівкових розрахунків	
Кушнір С.О., Круковська О.В.	202
Інвентаризація основних засобів : переваги автоматизації	
Лайчук Г. І., Книшек О. О.	204
Особливості здійснення аналітичного обліку експортно-імпортних операцій на підприємстві	
Левченко О.С., Скрипник С.В.	207
Важливість і значення позабалансового обліку	
Лесик К., Морозов Р.В.	209
Методичні підходи до оцінки фінансових результатів	
Листопадов А.В.	211
Фінансові ризики сучасного підприємства	
Літікова Г.О., Подаков Є. С.	213
Напрями вдосконалення обліку виробничих запасів аграрних підприємств	
Лущик Я.І., Подаков Є. С.	216
Удосконалення обліку товарно-матеріальних цінностей аграрних підприємств	
Малука І.П.,	219
Інструменти посилення конкурентоспроможності українського органічного сектору	

Манзик Н.П., Вермієнко Т.Г.	222
Управління прибутком сільськогосподарських підприємств	
Масалова А. І., Шепель І.В.	224
Організація позамовного методу обліку витрат в рослинництві	
Мельник Н.Г.	227
Сільськогосподарські кооперативи – магістральний шлях розвитку конкурентоздатного аграрного ринку України	
Минкіна Г.О.	230
Підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору економіки України	
Мірошніченко А.В., Подаков Є. С.	232
Організація зберігання документів на підприємстві	
Мірошніченко В.О., Танклевська Н.С.	234
Складові ресурсного потенціалу аграрних підприємств	
Мовчан А.І., Коваль С.В.	236
Перешкоди на шляху до залучення інвестицій в аграрний сектор економіки	
Мордвинова А., Скрипник С.В.	240
Актуальні аспекти організації річної інвентаризації	
Мороз А. А., Ковальов В.В.	242
Шляхи підвищення інвестиційної привабливості підприємства	
Начичко Н.С., Скрипник С.В.	244
Напрями удосконалення обліку виробничої діяльності фермерських господарств	
Нездойминога О. Є.	246
Фінансовий механізм регулювання банківської діяльності	
Некругленко О.В., Корчагіна В.Г.	249
Управління дебіторською заборгованістю	
Нікітенко К.С.	251
Переваги та недоліки вступу України до ЄС	
Новікова Т.В., Коваль С.В.	254
Стан та проблеми розвитку фінансового ринку України в сучасних умовах	
Новохатько Н., Сакун А.Ж.	256
Аналіз принципів обліку операційних витрат діяльності	

Орлова А.О., Подаков Є. С.	258
Шляхи удосконалення обліку грошових коштів в сучасних умовах господарювання	
Орловцев Д., Сакун А.Ж.	260
Поняття операційних витрат на аграрних підприємствах	
Осуховський В. В., Шепель І.В.	262
Підвищення аналітичних можливостей бухгалтерської фінансової звітності	
Павленко С.О., Тополенко Н.М.	264
Проблеми обліку основних засобів підприємств	
Пантюк І.П.	267
Проблемні питання оподаткування аграрних підприємств	
Парфенова О., Скрипник С.В.	269
Особливі правила оновленого податку на прибуток	
Паршина А.В., Морозов Р.В.	271
Напрями удосконалення обліку і аудиту та аналізу фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств	
Перелигіна С.С., Степанова В.О.	273
Фактори впливу на розмір та структуру золотовалютних резервів національного банку України	
Петров М., Скрипник С.В.	275
Актуальні питання обліку і контролю витрат у виробництві продукції рослинництва	
Петрова О.О.	276
Аграрні розписки як інструмент фінансування сільського господарства	
Подаков Є.С.	282
Проблемні аспекти оподаткування сільськогосподарських товаровиробників	
Покас В.М., Пилипенко К.А.	285
Порядок складання та подання звітності щодо дебіторської заборгованості підприємства	
Поліщук А. Д., Петрова О.О.	289
Формування конкурентних стратегій підприємства	
Поліщук Т.О., Собченко А.М.	292
Взаємозв'язок понять «гроші», «готівка», «грошові кошти», «фінансові ресурси» та «грошові активи» у бухгалтерському обліку	

Потравка Л.О.	295
Структурні трансформації агропродовольчого сектора України	
Пристемський О.С.	298
Теоретичні аспекти фінансового забезпечення розвитку територій	
П'ятак І. В., Бритвенко А. С.	300
Кластерна економіка у країнах світу	
Репілевська О.Ю., Скрипник С.В.	302
Соціально-економічна складова розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації	
Романченко Ю. О.	304
Аудит бюджетних організацій: міжнародна та вітчизняна практика	
Рудік Н.М.	307
Держава в системі формування конкурентного середовища аграрного сектору України	
Сакун А.Ж.	310
Економічна природа поточних зобов'язань	
Сакун. К.В., Грановська Л.М.	313
Теоретична класифікація обліку логістичних витрат	
Самайчук С.І.	316
Діагностика ефективності виробничо-фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств Херсонської області	
Сердюкова О.Д., Шепель І.В.	319
Порядок відображення в обліку результатів проведення інвентаризації об'єктів прав інтелектуальної власності	
Сидоренков Д.П.	321
Фінансово-економічна безпека акціонерних товариств	
Ситник І.В., Грановська Л.М.	323
Впровадження еколого - економічної паспортизації земельних ділянок, як підвищення економічної ефективності землекористування	
Сілецька Н.В.	326
Венчурне інвестування та його вплив на методику бухгалтерського обліку	
Скрипник С.В.	329
Організація документування та розробки робочих інструкцій у	

бухгалтерському обліку

Слепцов В.А.	332
Ризики у процесі децентралізації влади в Україні	
Смолієнко Н.Д.	334
Проблеми та перспективи формування аграрного ринку	
Собченко А.М.	338
Основні завдання організації обліку розрахунків за податками і платежами	
Собченко Д.К., Круковська О.В.	341
Формування первісної вартості запасів згідно п(с)бо 9 «запаси»	
Стрілецька І. А., Шепель І.В.	344
Облік розрахунків із бюджетом в умовах застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і впровадження положень (стандартів) бухгалтерського обліку	
Терещенко А.В.	347
Проблемні питання протидії легалізації незаконно здобутих доходів в Україні	
Тесля А.М.	350
Ефективність діяльності і конкурентоспроможності фермерських господарств	
Тищенко І. Л., Пилипенко К. А.	353
Нормативне регулювання обліку виробничих запасів	
Тютюнник С. В.	355
Завдання та напрями аналізу виробничих запасів підприємства	
Тютюнник Ю.М., Бибик В.А.	359
Аналіз факторів формування чистої рентабельності власного капіталу	
Тюхтій С.О., Круковська О.В.	362
Проблеми докоментального оформлення облікової політики підприємства	
Федорова Л.П., Сакун А.Ж.	364
Перспективи застосування мсфз на аграрних підприємствах	
Фролова О.О., Пилипенко К. А.	367
Сучасні виклики справляння ЄСВ	
Харченко К.Г., Сакун А.Ж.	370

Нові підходи до складання фінансової звітності

Хитрик О.В., Пристемський О.С.	372
Порядок відшкодування збитку при зіпсуванні покупцем ТМЦ	
Ходаківська Л. О.	374
Комп'ютерний аудит як незалежна форма контролю надійності захисту інформаційної системи підприємства	
Хоменко А.О., Подаков Є. С.	379
Сучасні питання удосконалення оподаткування сільськогосподарських товаровиробників	
Хоміч Ю.М., Коваль С.В.	381
Деякі аспекти удосконалення первинного обліку виробничих запасів	
Циганков Р., Сакун А.Ж.	384
Проблемні аспекти обліку збутових витрат	
Чайка Л.А.	386
Перспективи розвитку бізнесу в аграрній сфері України	
Чебан Т.М.	389
Економічна сутність фінансових результатів та концепції їх формування	
Чепеленко Р.В., Клименко А.А.	392
Економічний розвиток аграрного ринку: основні положення	
Четиріна А.П., Шепель І.В.	395
Особливості організації фінансового обліку на підприємствах	
Чкан Я.О., Собченко А.М.	398
Спеціальні критерії класифікації податків в Україні	
Шевченко В.В., Шепель І.В.	400
Актуальні питання застосування банківських та соціальних карток	
Шевчук А.В.	402
Лікарняні – 2015: практичне застосування нововведень	
Шевчук К.С., Подаков Є.С.	405
Шляхи вдосконалення обліку необоротних активів на основі досвіду європейських країн	
Шепель І.А., Скрипник С.В.	410
Теоретичні основи обліку товарно-матеріальних цінностей	
Шепель І.В.	414
Підвищення ролі фінансової інформації в управлінні діяльністю	

сільськогосподарських підприємств

Шепель Т.В. 419

Фінансова звітність як елемент комунікації та інструмент дослідження економічного механізму

Шепель Т.С., Соловйов І.О. 422

Бюджетування у системі контролінгу діяльності аграрного підприємства

Шершень Ю.В., Шепель І.В. 425

Порядок оподаткування та облік військового збору

Юрова Т.А., Скрипник С.В. 427

Теоретичні аспекти формування облікової політики фермерських господарств

Янишевський О. М., Танклевська Н. С. 429

Напрями удосконалення обліку, аудиту, аналізу наявності та руху основних засобів на підприємствах

продавець. Навіть якщо товар уже у візку покупця. Якщо пошкодження або знищення товару відбулося внаслідок навмисних дій відвідувача, продавець може вимагати відшкодування заподіяної шкоди.

Список використаних джерел

1. zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-12
2. www.reyestr.court.gov.ua/Review/5152991
3. www.reyestr.court.gov.ua/Review/8813243
4. www.reyestr.court.gov.ua/Review/36473571

Ходаківська Л. О., к.е.н., доцент,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

КОМП'ЮТЕРНИЙ АУДИТ ЯК НЕЗАЛЕЖНА ФОРМА КОНТРОЛЮ НАДІЙНОСТІ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки для керівництва підприємства та його контрагентів із прямим та непрямим фінансовим інтересом надзвичайно важливе значення має якісна, повна та достовірна інформація про результати його діяльності.

Одним із методів отримання такої інформації є проведення незалежних документальних перевірок – аудиту. За результатами аудиторської перевірки формується обґрунтована, неупереджена, документально підтверджена думка кваліфікованого фахівця, яка на заключному етапі перевірки узагальнюється в звіті незалежного аудитора про висловлення думки (аудиторському висновку). Такий контроль вірогідності інформації, відображеної в бухгалтерській та податковій звітності, є необхідним для зацікавлених користувачів з метою ухвалення ефективних управлінських рішень. Розвиток автоматизованих інформаційних систем сприяє проведенню аудиторського контролю за допомогою комп'ютерної техніки.

Поширення автоматизованих інформаційних технологій на облікові процеси та зміна об'єкту перевірки визначили появу «комп'ютерного аудиту».

Сутністю цього терміну є проведення аудиту за умови застосування досліджуваним підприємством комп'ютерів будь-якого розміру та типу для обробки фінансової інформації, суттєвої для аудиторської перевірки, незалежно від того, використовується цей комп'ютер самим підприємством чи третьою особою.

Високопрофесійні фахівці під час проведення такого контролю часто консультують керівників підприємств щодо оцінки ефективності та надійності впровадження та використання різних інформаційних технологій організаціями

всіх типів і розмірів.

На сьогоднішній день комп'ютерні технології використовуються на всіх стадіях аудиторського процесу. При цьому мета і завдання аудиторської перевірки залишаються незмінними.

Теоретичні та прикладні аспекти даної проблематики постійно знаходяться в центрі уваги науковців. Дослідженням питання сутності, значення та особливостей проведення комп'ютерного аудиту займається велика кількість науковців та практиків. Цими питаннями займалися такі вчені, як: С. Івахненко, В. Комісарова, Б. Кудрицький, А. Огнева, В. Подольський, Н. Щербакова та інші.

Проте, сутність комп'ютерного аудиту, проблеми об'єктивної оцінки та аналізу поточного рівня безпеки автоматизованих інформаційних систем вивчені не в повній мірі і потребують подальшого науково-прикладного дослідження.

В умовах сьогодення ведення бухгалтерського обліку на підприємствах переорієнтовано, в основному, на застосування автоматизованих систем бухгалтерського обліку. Застосування підприємствами комп'ютерних інформаційних мереж та різних видів обчислювальної техніки у процесі збору й узагальнення інформації вимагає зміни підходу до системи контролю за результатами їх діяльності.

Застосування підприємствами інформаційних технологій у бізнесі змінили середовище, в якому проводиться перевірка. Переважно підприємства передбачають у обліковій політиці ведення бухгалтерського обліку за комп'ютерною формою. За таких умов методичні прийоми аудиторських перевірок зазнають змін. Комп'ютерні інформаційні технології стають інструментом аудитора і одночасно об'єктом його дослідження [1, с. 246; 6, с. 66].

Під час збору інформації, її обробки, узагальнення та формування незалежної аудиторської думки важливе значення має оперативність роботи. Вирішити дане питання можливо шляхом удосконалення методики роботи або значної її зміни із застосуванням спеціальних методів і комп'ютерних програм при проведенні аудиту на підприємствах, які застосовують автоматизовані фінансово-облікові системи.

Комп'ютерний аудит – це застосування інформаційних технологій як методу і інструменту аудитора в процесі перевірки та проведення ревізії інформації, сформованої в середовищі комп'ютерної інформаційної системи клієнта, на базі оцінки ризиків, притаманних такому середовищу [2, с. 166; 9, с. 198].

Використання підприємствами автоматизованих облікових систем викликає необхідність контролю за ефективністю їх функціонування в умовах конкретного підприємства. При цьому необхідно застосовувати новий вид перевірок – контроль безпеки функціонування інформаційної системи.

Для перевірки безпечності інформаційної системи використовують

комп'ютерний аудит, тобто, безпосередньо здійснюється оцінка поточного стану комп'ютерної системи на відповідність запропонованим вимогам або певному стандарту. Тобто, при здійсненні цього виду аудиту ми можемо поглянути на інформаційну систему комплексно, виявити в ній певні недоліки та сформулювати певні рекомендації для їх усунення.

Виділяють різні напрями комп'ютерного аудиту інформаційної системи [3, с. 26]. Основні напрями комп'ютерного аудиту інформаційної системи представлено на рис.1.

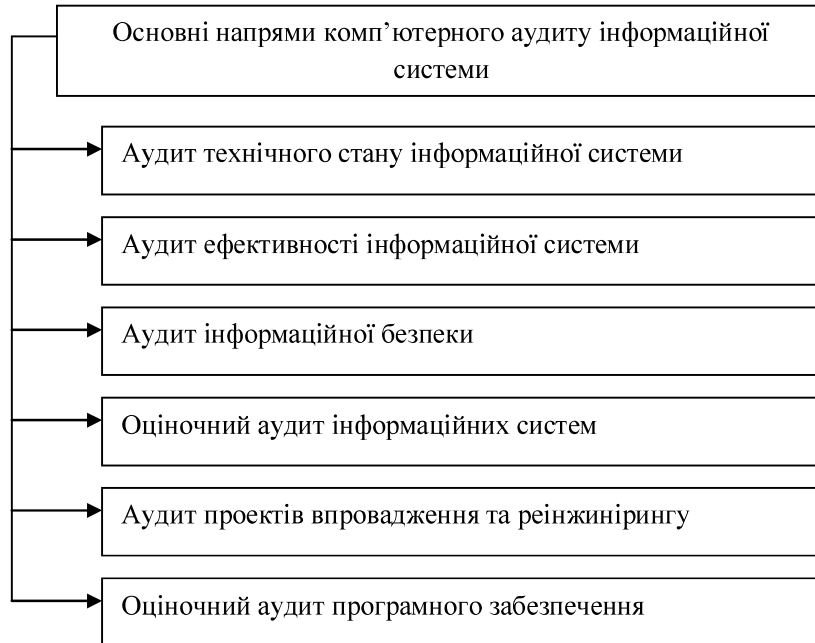

Рис.1. Основні напрями комп'ютерного аудиту інформаційної системи

Аудит технічного стану інформаційної системи, як напрям її комп'ютерного аудиту, спрямований на зменшення втрат, які відбулися внаслідок певних системних збоїв.

З метою проведення оцінки сукупної вартості володіння інформаційною системою, оцінки повернення коштів, вкладених у цю інформаційну систему, та розробки оптимальної схеми вкладень, а також порівняння показників досліджуваної інформаційної системи з лідером у цій галузі проводиться аудит ефективності інформаційної системи.

Для побудови ефективної корпоративної системи захисту інформації, адекватної завданням і меті бізнесу, проводиться аудит інформаційної безпеки.

У випадку, якщо різного роду державні органи, а також партнери компанії чи підприємства, можуть зажадати сертифікації інформаційної системи підприємства, з метою відповідності послуг необхідному рівню якості, проводиться оціночний аудит інформаційної системи. Такий напрям комп'ютерного аудиту сприяє виявленню відхилень інформаційної системи від наявних стандартів і забезпечує формування певних висновків та рекомендацій

щодо усунення певних відхилень.

Аудит проектів впровадження та реінжинірингу дає змогу оцінити ризики впровадження реінжинірингу інформаційної системи, строки та плановані ресурси на розробку та впровадження рішень, правильність вибору методів технології, а також виявляє помилки та дає рекомендації щодо підвищення ефективності проекту.

Оціночний аудит програмного забезпечення визначає економічну ефективність від впровадження й експлуатації певного виду програм, або комплексу програмних ресурсів.

Проблема захисту інформації виникла давно, ще в умовах централізованої обробки інформації із застосуванням великих ЕОМ, але свого критичного стану досягла разом з розвитком комп'ютерних інформаційних систем [4, с. 135].

Захист інформації можна забезпечити за допомогою розробки чіткого планування роботи системи внутрішнього захисту та контролю, що передбачатиме персональну відповідальність кожного працівника, починаючи з технічного персоналу і закінчуючи керівництвом підприємства.

Аудит безпеки – це процес збору і аналізу інформації про автоматизовані системи, необхідної для подальшого проведення якісної, або кількісної оцінки рівня захисту від атак зловмисників [5, с. 8; 8, с. 367].

Для забезпечення захисту інформації підприємствам доцільно здійснювати контроль захисту інформаційної системи. Одним із різновидів такого контролю може бути незалежний аудит. Аудит безпеки інформаційної системи дає змогу керівництву підприємства бути впевненим у тому, що їхня внутрішньогосподарська інформація буде надійно захищена від несанкціонованого використання її конкурентами та іншими зовнішніми користувачами.

Виділяють наступні види аудиту інформаційної безпеки [7, с. 230; 10, с. 1109]: експертний аудит безпеки, в процесі якого виявляються недоліки в системі засобів захисту інформації на основі наявного досвіду експертів, що беруть участь у процедурі обстеження; інструментальний аналіз захищеності автоматизованої системи, спрямований на виявлення і усунення проблем програмно-апаратного забезпечення програми; оцінка відповідності рекомендаціям Міжнародного стандарту ISO 17799, а також керівних документів; комплексний аудит, що включає всі вище перелічені форми проведення перевірки.

При цьому, об'єктом аудиту може виступати як автоматизована система підприємства чи компанії в цілому, так і її окремі складові, в яких проводиться обробка інформації.

Отже, комп'ютерний аудит може виступати засобом оцінки інформаційної системи та захисту інформації на підприємстві. Його проведення відіграє важливе значення у системі контролю інформації, сформованої в середовищі комп'ютерної інформаційної системи клієнта, та гарантуванні її безпеки. Здебільшого, проведення комп'ютерного аудиту інформаційних

систем використовується, якщо автоматизована система призначена для обробки конфіденційної чи секретної інформації підприємства. За умов використання підприємством автоматизованої системи збору і обробки інформації потрібно використовувати найкращі засоби захисту інформації, які може запропонувати аудиторська фірма після проведення аудиту.

Список використаних джерел

1. Акентьєва О. Б. Щодо взаємовідносин внутрішнього і зовнішнього аудиту / О. Б. Акентьєва, І. В. Цупова // *Фінанси, облік і аудит*. – 2008. – № 6. – С. 245-247.

2. Додонов О. Г. Інформаційне суспільство : технології та безпека / О. Г. Додонов, М. Г. Горбачик, М. Г. Кузнецова // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2008. – № 4. – С. 166-170.

3. Івахненко С. В. Поняття комп'ютерного контролю та аудиту / С. В. Івахненко // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2009. – № 5. – С. 24-36.

4. Кудрицький Б. В. Декілька слів про комп'ютерний аудит / Б. В. Кудрицький // *Фінанси, облік і аудит*. – 2009. – № 14. – С. 331-338.

5. Мартиненко С. В. Аудит інформаційної безпеки / С. В. Мартиненко, Г. О. Кравцов // *Фінанси, облік і аудит*. – 2009. – № 9. – С. 6-9.

6. Назаренко О. О. Автоматизація аудиту в Україні : підходи і програмне забезпечення / О. О. Назаренко, Ю. В. Михайленко // *Економіка і держава*. – 2008. – № 9. – С. 65-68.

7. Огнева А. М. Аудит інформаційних систем і технологій / А. М. Огнева // *Вісник Хмельницького національного університету*. – 2009. – № 6. – С. 229-232.

8. Усач Б. Деякі аспекти проведення аудиту в комп'ютерному середовищі / Б. Усач, М. Маркевич // *Економічний аналіз : збірник наукових праць*. – Тернопіль : Видавництво ТНЕУ «Економічна думка», 2010. – Випуск 6. – С. 366-369.

9. Фостолович В. А. Економічна суть та необхідність аудиту / В. А. Фостолович, С. Ю. Дьяконова // *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. – 2009. – № 7. – С. 198-204.

10. Фостолович В. А. Процес автоматизації аудиту та ризик пов'язаний з ним / В. А. Фостолович, А. Чвалюк // *Економіка : проблеми теорії та практики : збірник наукових праць*. – Т. 4. – 2010. – С. 1107-1114.